

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ І
ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ШБТ**

**ФАКУЛЬТЕТ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ХІМІЧНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ПЕРЕКЛАДУ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор УДУНТ

Проф. _____ Анатолій РАДКЕВИЧ

" ____ " _____ 20 ____ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ З ДРУГОЇ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (німецької)**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність: 035-Філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури

(переклад включно), перша – англійська.

Освітня програма: Переклад з англійської мови

Статус дисципліни: вибіркова

Обсяг дисципліни: 4 кредити ЄКТС

Код освітньої компоненти: ВК8

Мова викладання: українська

Дніпро - 2022

Розробник: к.філол.н., доцент _____ Валентина ПРУТЧИКОВА

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри перекладу та іноземних мов (Протокол №__ від «__» _____ 20__ р.)

Завідувач кафедри: _____ Валентина ПРУТЧИКОВА

Робоча програма ухвалена групою забезпечення якості освітньої програми «Переклад з англійської мови»

(Протокол №__ від «__» _____ 20__ р.)

Гарант освітньої програми: _____ Валентина Прутчикова

Погоджено:

Керівник навчального відділу _____ Володимир ПУЛЬПІНСЬКИЙ

«__» _____ 20__ р.

Реєстраційний номер _____
(надається фахівцем НМВ)

1 МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

1.1 Мета навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Теорія і практика перекладу з другої іноземної мови (німецької)» – набуття професійних перекладацьких компетенцій, які включають у себе загальні мовленнєві/навчальні уміння, мовні знання, соціолінгвістичні та прагматичні компетенції, формування базових знань про стилістичні особливості технічних текстів, функціональні та структурні характеристики термінології; засвоєння методів та прийомів аналізу термінологічної лексики, фахових словників.

1.2 Компетентності, формування яких забезпечується

Навчальна дисципліна забезпечує набуття таких передбачених освітньою програмою компетентностей:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності технічного перекладача знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди англійської та другої німецької мов, описувати соціолінгвальну ситуацію, пристосовувати свою мовленнєву поведінку до соціально-культурних особливостей країни, з представниками якої ведеться діалог. Здатність сприймати та застосовувати мову як соціально-психологічний феномен;

ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську та другу німецьку мови в усній та письмовій формі, у різних

жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для здійснення технічного та інших видів перекладу і розв'язання різнотипних комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК09 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

1.3 Програмні результати навчання, що забезпечуються

Відповідно до освітньої програми дисципліна спільно з іншими освітніми компонентами має забезпечити досягнення таких програмних результатів навчання:

РН01. Вільно спілкуватися з професійних питань (зокрема в галузі технічного перекладу) із фахівцями та нефахівцями державною та англійською і другою німецькою мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

РН02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

РН05. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

РН09. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди англійської і другої німецької мов, описувати соціолінгвальну ситуацію.

РН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

РН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у галузі технічного перекладу.

1.4 Зв'язок з іншими навчальними дисциплінами

Навчальна дисципліна є вибірковою для вивчення студентами, які здобувають освітній ступінь бакалавра за освітньою програмою «Переклад з англійської мови» і входить до циклу дисциплін професійної підготовки з перекладу. Дисципліна забезпечить адекватне застосування знань, навичок та вмінь, засвоєних з дисциплін „Практичний курс другої іноземної мови і перекладу”, „Вступ до

перекладознавства”, „Порівняльна лексикологія”, „Порівняльна стилістика», «Порівняльна граматики».

2 ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Код	Очікуваний результат навчання	Рівень
ОРН1	Ідентифікувати особливості та нормативні вимоги до термінологічної лексики, способи термінотворення та структурні типи термінів.	II
ОРН2	Застосовувати методи роботи з термінологічними двомовними, тлумачними, електронними та он-лайн словниками.	III
ОРН3	Визначати тип тексту та його функціонально-прагматичні функції, структурно-семантичні різновиди і шляхи та прийоми перекладу фахової термінології і тексту в цілому.	IV
ОРН4	Аналізувати та порівнювати лінгвальні та екстралінгвальні аспекти письмового та усного спілкування з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.	IV

Соціальні навички (soft skills),
розвитку яких сприяє навчальна дисципліна

Код	Соціальна навичка (<i>soft skill</i>)
ОН2	Здатність самостійно приймати рішення.
ОН3	Здатність формулювати цілі.
КН1	Здатність зрозуміло формулювати думки.
КН2	Здатність модерувати обговорення.
КН3	Здатність надавати аргументовані відповіді.
УН1	Здатність працювати в команді.
УН4	Здатність запобігати конфліктам (ризикам).

3 РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Денна форма навчання

	Усього	четверті	
		10	11
Усього годин за навчальним планом	120	120	-
у тому числі:			
Аудиторні заняття	32	32	-
з них:			
– лекції	16	16	-
– лабораторні роботи	-	-	-
– практичні заняття	16	16	-
– семінарські заняття	-	-	-
Самостійна робота	88	88	-
– підготовка до аудиторних занять	16	-	-
– виконання курсових проектів (робіт)	-	-	-
– виконання індивідуальних завдань	-	-	-
– підготовка та складання екзаменів	12	12	-
– опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	60	60	-
Форма семестрового контролю		Екзам.	

Заочна форма навчання

	Усього	Семестри	
		5	6
Усього годин за навчальним планом	120	120	-
у тому числі:			
Аудиторні заняття	16	16	-
з них:			
– лекції			-
– практичні заняття	16	16	-
– семінарські заняття	-	-	-
Самостійна робота	104	104	-
– підготовка до аудиторних занять	8	8	-
– виконання та захист курсової роботи	-	-	-
– опрацювання навчального матеріалу	80	80	-
– виконання та захист індивідуальних завдань	-	-	-
– підготовка та складання інших контрольних заходів	16	16	-
Форма семестрового контролю		Екзам.	-

4 ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ	Тема лекції (заняття)	Обсяг, годин		ОРН
		очна	заочна	
I	Розділ 1. Теоретичні основи технічного перекладу.			
	Лекції: Технічний переклад, його теоретичні основи. Технічний текст як одиниця комунікації.	2	1	ОРН1, ОН2, КН1, УН1
	Термін як мовний спосіб вираження спеціального поняття. Класифікація термінів за їх будовою.	2	1	
	Практичні заняття: Особливості науково-технічного стилю німецької мови. Вимоги до його перекладу.	2	2	
	Лексичні аспекти технічного перекладу.	2		
	Самостійна робота: Підготовка до аудиторних занять	4	2	
	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	15		
	Опрацювання навчального матеріалу (для заочного навчання)		20	
	Підготовка та складання контрольної роботи	3	4	
	У с ь о г о:	30	30	
II	Розділ 2 Структурно-семантичні характеристики технічних термінів.			
	Лекції: Становлення національної терміносистеми. Створення нових термінів.	2	1	ОРН2, ОН2, КН2, УН1, УН4
	Технічний текст як одиниця комунікації. Актуальне членування висловлювання. Прагматичний потенціал тексту.	2	1	
	Практичні заняття: Явище термінологічної омонімії.	2	2	
	Прийоми перекладу термінів.	2		
	Самостійна робота: Підготовка до аудиторних занять	4	2	
	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях (для очного навчання)	15		
	Опрацювання навчального матеріалу (для заочного навчання)		20	
	Підготовка та складання контрольної роботи	3	4	
	У с ь о г о:	30	30	
III	Розділ 3. Нормативні аспекти технічної термінології.			
	Лекції: Транслятологічна класифікація текстів.	2	1	ОРН4, ОРН4, ОН2, ОН3, КН3, УН1
	Врахування характеристик науково-технічного тексту при перекладі.	2	1	

	Практичні заняття: Лексико-граматичні прийоми перекладу термінів. Моделі перекладу. Технічні прийоми.	2		
	Способи побудови нових термінів. Роль перекладу в поповненні термінології. Синтаксичні трансформації. Моделі перекладу. Технічні прийоми.	2	2	
	Самостійна робота: Підготовка до аудиторних занять	4	2	
	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях (для очного навчання)	15		
	Опрацювання навчального матеріалу (для заочного навчання)		20	
	Підготовка та складання контрольної роботи	3	4	
	Усього:	30	30	
III	Розділ 4. Технічний текст як одиниця комунікації.			
	Лекції: Типи перекладу. Повний переклад, реферативний переклад, анотаційний переклад, експрес-інформація.	2	1	ОРН4, ОРН4, ОН2, ОН3, КН3, УН1, УН4
	Можливості та перспективи машинного перекладу.	2	1	
	Практичні заняття: Сутність поняття і терміну "адекватність перекладу».	2		
	Лексико-граматичні трансформації. Моделі перекладу. Синтаксичні трансформації. Моделі перекладу. Технічні прийоми.	2	2	
	Самостійна робота: Підготовка до аудиторних занять	4	2	
	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях (для очного навчання)	15		
	Опрацювання навчального матеріалу (для заочного навчання)		20	
	Підготовка та складання контрольної роботи	3	4	
	Усього:	30	30	

5 МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Дисципліна передбачає навчання через:

- традиційний вербальний метод з використанням інтерактивних лекцій (МН1);
- традиційний наочний метод (МН2);
- репродуктивне навчання (МН3);

- практико-орієнтоване навчання (МН4);
- пошуковий метод (МН5);
- модульне навчання (МН6);
- проблемне навчання (МН7);

Традиційні вербальний та наочний методи передбачають читання інтерактивних лекцій, які супроводжуються комунікативно-мовленнєвими презентаціями з використанням комп'ютерної та мультимедійної техніки.

Репродуктивне навчання застосовується на заняттях з метою засвоєння моделей використання мови як коду соціального інтерактивного процесу, опанування та моделювання різного роду (не)інституційних видів дискурсу.

Лекції доповнюються самостійним опрацюванням рекомендованих матеріалів, що надають навчанню *практичну спрямованість* через можливість застосовувати теоретичні знання на практиці.

Пошуковий метод застосовується через організацію активного пошуку розв'язання творчих завдань, що має дослідницьку та творче спрямованість.

Модульне навчання полягає у представленні навчального матеріалу у вигляді окремих змістовно, методично і організаційно завершених розділів (модулів): автономних частин дисципліни, що інтегруються з іншими частинами.

Проблемне навчання передбачає стимулювання здобувачів до самостійного пошуку та аналізу інформаційних матеріалів за певною тематикою курсу, набуття знань та навичок створення різних моделей дискурсивних практик.

6 МЕТОДИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

6.1 Методи поточного оцінювання

З дисципліни «Теорія і практика перекладу з другої іноземної мови (німецької)» передбачені такі методи поточного оцінювання: опитування та усні коментарі викладача за його результатами, самооцінювання, обговорення та взаємного оцінювання студентами результатів виконаних творчих завдань і презентацій.

6.2 Методи та критерії семестрового оцінювання

Оцінки з кожного модуля визначаються за 12-бальною шкалою згідно із затвердженими критеріями за результатами таких контрольних заходів:

- оцінки РО1, РО2, РО3, РО4 модулів 1, 2 та 3, 4 – за результатами контрольної роботи у тестовій формі РК1, РК2, РК3, РК4);
- додатковий бал до РО4 – за результатами захисту творчого завдання.

6.3 Критерії семестрового та підсумкового оцінювання

Формою семестрового контролю з дисципліни у ІО-ій чверті (денна), у 5-ому семестрі (заочна) - екзамен.

Семестрова оцінка (С1) студента за 12-бальною шкалою формується за результатами контрольної роботи (РК1) як середнє арифметичне визначених за 12-бальною шкалою оцінок з модулів (Р01, Р02, Р03, Р04) з округленням до найближчого цілого числа.

Необхідною умовою отримання позитивної оцінки з модулів 1, 2, 3, 4 є відпрацювання та надання звіту з усіх видів робіт відповідного модуля.

Отримання незадовільної (нижчої за 4 бали) оцінки з модуля або її відсутність через відсутність здобувача на контрольному заході не створює підстав для недопущення здобувача до наступного контрольного заходу.

Студент не допускається до семестрового контролю за відсутності позитивної оцінки (не нижче 4 балів) хоча б з одного із модулів.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується як середнє арифметичне визначених за 12-бальною шкалою усіх 3-ьох оцінок з модулів з округленням до найближчого цілого числа.

7 РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

7.1 Засоби навчання

Навчальний процес передбачає використання мультимедійного комплексу для проведення інтерактивних лекційних та практичних занять (ЗН1), в умовах дистанційного навчання - онлайн-заняття в Zoom (ЗН2), інформаційний матеріал для лекцій у Google Classroom (ЗН3).

7.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література

1. Асоціація перекладачів України. Письмовий переклад: стандарти професії [Електронний ресурс]– Режим доступу: http://www.uta.org.ua/translation_standards
2. Білоус О.М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень.– Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. –200 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://docplayer.net/73767245-O-m-bilous-navchalniy-posibnik-dlya-studentiv-perekladackih-viddilen.html>

3. Д'яков А. С. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. - К. : Вид. дім "KM Academia", 2000. - 216 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://books.dokladno.com/text.php?f=Diakov_Kyiak_ta_in_Osnovy_terminotvorennia_2000_OCR&p=5
4. Кияк Т.Г Перекладознавство (німецько-український напрям) : підручник / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. – 543 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://philology.knu.ua/php/18/5/kyak_pidrucjnyk.pdf
5. Литвин І. М. Перекладознавство. Науковий посібник. – Черкаси : Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. – 288 с.

Допоміжна література

1. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. – Част. 1: Граматичні труднощі. –К., 1999.–317 с.
2. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. – Част. 2: Термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. – К.: Кременчук, 1999. – 324 с.
3. Ковганюк С. Практика перекладу. – Харків : Наука, 1989. – 219 с.
4. Огуй О.Д. Актуальні проблеми німецько-українського перекладу. – Чернівці: Рута, 2004. – 256 с.
5. Німецько-українські паралелі / За ред. Ю.О. Жлуктенка. К.: Наук. книга, 1984. – 190 с.
6. Ребрій О. В. Основи теорії редагування перекладів : Конспект лекцій. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/6049/2/redaguvannia.pdf>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Мультитран – Режим доступу: <http://www.multitrans.ru/c/m.exe?a=1&SHL=2>
2. Лінгвістичний портал MOVA.info. – Режим доступу: <http://www.mova.info>.
3. Wikipedia. – Zutritt auf: <https://de.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Hauptseite>
4. Словопедія. – Режим доступу: <http://slovopectia.org.ua/>.
5. Словникуукраїнської мови. – Режим доступу: <http://sum.in.ua>.
6. Словник скорочень української мови. – Режим доступу: <http://ukrskor.info/>
7. Технічний комітет стандартизації науково-технічної термінології. – Режим доступу: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_main.htm
8. Bundesverband der Dolmetscher und Übersetzer. – Zutritt auf: <https://bdue.de/der-bdue>
7. UDEW – Das Online-Wörterbuch Ukrainisch-Deutsch-Ukrainisch. Zutritt auf: https://udew.uni-leipzig.de/udew/ukrainisch_deutsch_online.htm

8. Das Online-Wörterbuch PONS. – Zutritt auf: <https://de.pons.com/text-übersetzung/deutsch-ukrainisch>
9. DUDEN. – Zutritt auf: <https://www.duden.de/>
- 10.FACHLEXIKA. – Zutritt auf: <http://www.fachlexika.de/fachlexika.html>
- 11.BILDWÖRTERBUCH. – Zutritt auf: <http://www.bildwoerterbuch.com/>

З МЕТОДАМИ ВИКЛАДАННЯ, НАВЧАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Очікуваний результат навчання за дисципліною	Програмні компетентності / результати навчання	Види навчальних занять	Методи, викладання і навчання	Засоби навчання	Методи оцінювання
ОРН1	ЗК2, ЗК4, ЗК9 ФК2, ФК4, ФК6, ФК09, РН01, РН02, РН05, РН09	Л, ПЗ	МН1, МН2, МН3, МН5, МН6,	ЗН1, ЗН2, ЗН3	РК1
ОРН2	ЗК2, ЗК4, ЗК9, ФК2, ФК4, ФК6, ФК09, РН01, РН02, РН05, РН09	Л, ПЗ	МН1, МН2, МН3, МН5, МН6	ЗН1, ЗН2, ЗН3	РК2
ОРН3	ЗК2, ЗК4, ЗК9, ФК2, ФК4, ФК6, ФК09, РН01, РН02, РН05, РН09, РН12, РН17	Л, ПЗ	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6	ЗН1, ЗН2, ЗН3	РК3
ОРН4	ЗК2, ЗК4, ЗК9, ФК2, ФК4, ФК6, ФК09, РН01, РН02, РН05, РН09, РН12, РН17	Л, ПЗ	МН1, МН2, МН3 МН4, МН5, МН6, МН7	ЗН1, ЗН2, ЗН3	РК4